

Lærervejledning

I alle danskforløb i fortælleid.dk er der mulighed for især at arbejde med

- Mundtlig fremstilling
- Kropssprog
- Fortolkning

Mange fortællinger kan stå alene og give eleverne en æstetisk oplevelse. En efterfølgende klassesamtale kan runde oplevelsen og forståelsen af.

I alle forløbene skal eleverne have en forforståelse for den tekst, de skal høre, de skal arbejde med teksten, og de skal reflektere over, hvad de har lært.

Forforståelsen gives ud fra en fællessamtale om billedark/introark. Eleverne kan evt. selv finde flere oplysninger.

Forløbene kan anvendes i uddrag eller i deres helhed, fx

- 2-4 lektioner (Indskoling)
- 2-6 lektioner (Mellemtrin)
- 2-8 lektioner (Udskoling)

På alle klassetrin skal eleverne arbejde med de 4 kompetenceområder og de tilhørende kompetencemål

- Læsning
- Fremstilling
- Fortolkning
- Kommunikation

Færdigheds- og vidensområderne giver retning på arbejdet (obligatorisk), og færdigheds- og vidensmålene giver inspiration til arbejdet (vejledende).

Ofte består et undervisningsforløb af stof fra flere forskellige områder.

Da fortælleid.dk bygger på mundtlige fortællinger, vil det være naturligt at lægge fokus på netop dette område.

Hvad er det, den mundtlige fortælling kan?

Hvad kan eleverne lære af at arbejde med?

- Mundtlig fremstilling
- Kropssprog
- Fortolkning

Eleverne vil opleve fortællere, der med deres mundtlige fremstillinger, brug af kropssprog og stemme lægger deres forståelse og fortolkning ind i fortællingerne.

Det kan eleverne lade sig inspirere af, når de skal læse op, fortælle og fortolke.

Skyggen

Udskoling (7.-9. klasse)

Målet med at høre og bearbejde eventyret *Skyggen* af H.C. Andersen er at give eleverne en forståelse for skyggemotivet og den dobbelthed, der ligger i dette motiv. H.C. Andersen skrev *Skyggen* i 1847. Det er i slutningen af romantikken i den periode, der kaldes romantismen (1830-1850). I denne tid bliver der skrevet om forholdet mellem det gode og det onde. Romantikken er meget idyllisk; i romantismen kommer der mere realisme ind i billedet. Det moderne gennembrud nærmer sig. Der kan arbejdes meget varieret med *Skyggen*, og teksten kan tolkes på mange måder.

I forhold til Fælles Mål vil det især være nedenstående, der kommer i spil.

Fremstilling (Planlægning, Forberedelse, Fremstilling, Respons, Korrektur, Præsentation og evaluering)

Eleven kan udtrykke sig forståeligt, klart og varieret i skrift, tale, lyd og billede i en form, der passer til genre og situation.

Fortolkning (Oplevelse og indlevelse, Undersøgelse, Fortolkning, Vurdering, Perspektivering)

Eleven kan forholde sig til kultur, identitet og sprog gennem systematisk undersøgelse og diskussion af litteratur og andre æstetiske tekster.

Kommunikation (Dialog, Krop og drama)

Eleven kan deltage reflekteret i kommunikation i komplekse formelle og sociale situationer.

MÅL

Du kan fortælle om H.C. Andersen og romantismen.

Du kan fremhæve eventyrtræk.

Du kan forklare forskellige betydninger af ordet skygge.

Du kan beskrive, hvordan fortælleren bruger sin stemme og sit kropssprog.

Du kan skrive en skyggefortælling.

Du kan sammenligne den mundtlige og den skrevne udgave af *Skyggen*.

Tidsforbrug: 2-8 lektioner

Aktivitet

Til læreren	Elevaktivitet
Eleverne får en kort baggrundsviden om H.C. Andersen, romantikken og romantismen. Samtale om skygebillederne.	Introark Samtale om introarket. Se på billederne.
Under 1. lytning tager eleverne noter til eventyret.	Tag noter til eventyret under fortællingen. Tal om handlingen i grupper.
Eleverne beskriver genren kunsteventyr, skriver et resumé af eventyret og finder eventyrtræk. Der er en prinsesse, en skygge og en lysende jomfru (poesi), guldkæde og diamanter. 3 gange får den lærde mand besøg af skyggen (3-talsloven).	Ind i eventyret Beskriv genren. Skriv et resumé af eventyret. Find karakteristiske eventyrtræk.
Eleverne beskriver den lærde mand og skyggen.	Personkarakteristik Beskriv den lærde mand. Beskriv skyggen.
Eleverne forklarer skyggeudtryk og finder selv flere udtryk på nettet. Se links.	Skyggeudtryk Forklar skyggeudtrykkene. Find selv og forklar flere skyggeudtryk.
Klassesamtale om eventyret med tolkning. Her kan inddrages, at den lærde mand og skyggen kan tolkes som to sider af en person, det bevidste/det ubevidste, det gode og det onde, lærd/ikke lærd, rig/fattig/dannet/ikke dannet etc.	Klassesamtale om eventyret.
2. lytning, hvor eleverne ser på fortællerens kropssprog og stemme. De skal især være opmærksomme på, hvad der gør fortællingen levende og fastholder den, der lytter.	Kropssprog og stemme Udfyld arket om kropssprog og stemme.
Eleverne skal i eller gerne udenfor klassen tage billeder af forskellige skygger. De kan evt. eksperimentere med at lave spændende skygger.	Skyggefortællinger Tag et eller gerne flere skyggefotos. Udvælg det eller de bedste. Skriv en fortælling på denne baggrund. Fortælling og fotos skal understøtte hinanden i din besvarelse.
Ekstraopgave: Eleverne skal sammenligne den mundtlige og den skriftlige form af eventyret <i>Skyggen</i> ved at udfylde VENN-diagrammet. De skal især se, hvilke nuancer der er i den skriftlige form.	Skyggen i mundtlig og skriftlig form Læs eventyret <i>Skyggen</i> og udfyld derefter VENN-diagrammet.
Afsluttende refleksion.	Refleksion Udfyld refleksionsarket.

Inspirationssider:

Skyggen

Eventyret med moderne retskrivning

https://www.andersenstories.com/da/andersen_fortaellinger/skyggen

Skyggen

Eventyret med gammel retskrivning gengivet fra Det kongelige bibliotek

<http://www2.kb.dk/elib/lit/dan/andersen/eventyr.dsl/hcaev037.htm>

Skyggen

Gyldendal. Det store danske

<http://denstoredanske.dk/Symbolleksikon/Naturf%C3%A6nomener/skygge>

Skygge

Wikipedia

<https://da.wikipedia.org/wiki/Skygge>

Skygge

Ordnet.dk

<https://ordnet.dk/ddo/ordbog?query=skygge>

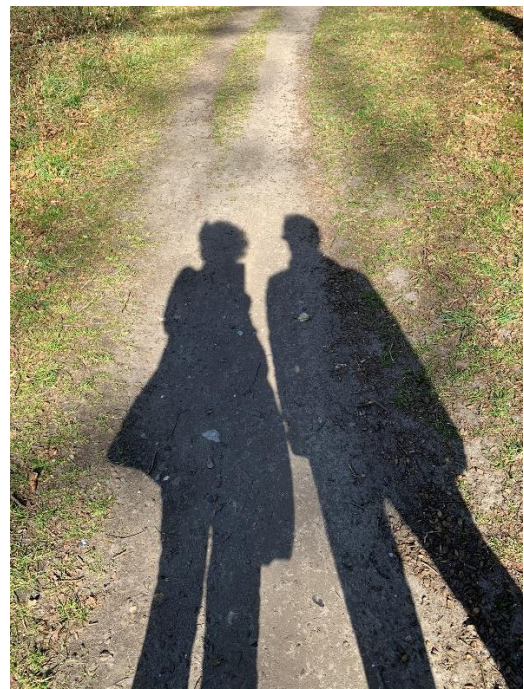
Forløbet kan suppleres med animationsfilmen:

H.C. Andersen og den skæve skygge

Skyggen

Introark

Målet med at høre og bearbejde eventyret *Skyggen* af H.C. Andersen er at tage stilling til skyggemotivet og skyggebegrebet fra forskellige vinkler. Målet er også selv at skrive en skyggefortælling, at lægge mærke til fortællerens kropssprog og stemme og at sammenligne den mundtlige og den skriftlige form af eventyret.

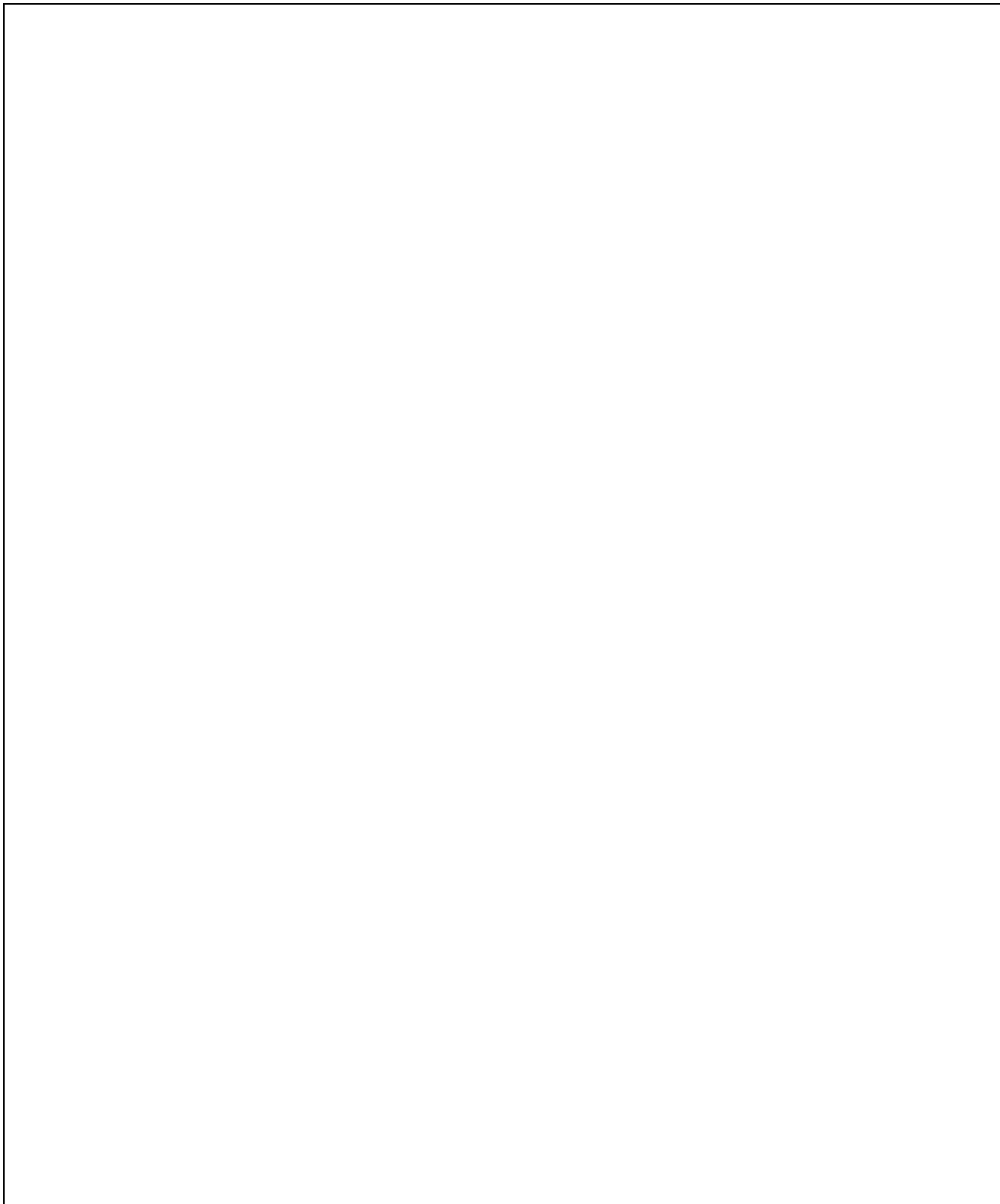
Skyggen

Ind i eventyret

Genren er et eventyr. Hvad er det for et slags eventyr?

Skriv et resumé af eventyret.

Hvilke karakteristiske eventyrtræk kan du finde?

A large, empty rectangular box with a thin black border, intended for the student to write their answers to the questions above. It occupies the majority of the page's vertical space.

Skyggen

Personkarakteristik

Skriv en personkarakteristik af den lærde mand.

Skriv en karakteristik af skyggen.

Den lærde mand	Skyggen

Skyggen

Skyggeudtryk

I eventyret hører vi forskellige udsagn og udtryk om skygge. Forklar betydningen.

Jeg har jo siden barnsben gået i Deres fodspor.

Et ord en mand.
Et ord en skygge.

Jeg bor på solsiden, og jeg er altid hjemme i regnvejr.

Han blev en skygge af sig selv.

Skyggen red forrest, og manden red efter ham.

Find selv andre skyggeudtryk og forklar betydningen.

Skyggen

Skyggefortællinger

Tag fotos af skygger. Det kan være skygger af personer, træer, biler, bygninger etc. Vælg et eller flere fotos og skriv en fortælling om skyggen. Ligesom i H.C. Andersens eventyr kan du inddrage både det, der kaster skygge og selve skyggen.

Brug rammen til ideudvikling.

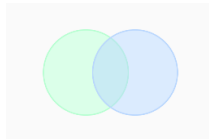
Aflever din fortælling med foto/fotos indsat i dit layout.

Skyggen

Skyggen i mundtlig og skriftlig form

VENN-diagram

Det fortalte eventyr nøgleord	Det fælles nøgleord	Det læste eventyr nøgleord

Skyggen

Refleksion

Du har nu arbejdet med *Skyggen*.

Målet med at høre og bearbejde eventyret *Skyggen* af H.C. Andersen var at tage stilling til skyggemotivet og skyggebegrebet fra forskellige vinkler. Målet var også selv at skrive en skyggefotælling, at lægge mærke til fortællerens kropssprog og stemme og at sammenligne den mundtlige og den skriftlige form af eventyret.

Hvad synes du om slutningen af eventyret? Begrund dit svar.	
Skriv et af de skyggeudtryk, som du fandt på nettet og dets betydning.	
Giv en kort beskrivelse af dit arbejde med en skyggefotælling. Hvilke fotos tog du, og hvilke associationer fik du? Din beskrivelse skal kunne bruges som inspiration til en, som ikke har læst eventyret <i>Skyggen</i> .	
Hvad lagde du især mærke til i forhold til fortællerens stemme, ansigtsudtryk/mimik, kropssprog og fortællemåde?	
Hvad kunne du bedst lide – at høre eller at læse eventyret? Begrund dit svar.	